

AKTUALIJOS! O KĄ MANAI TU?

2016 M. KOVAS. NR 1 (7)

DP byla

„Juodosios buhalterijos“ byla

Nuo 2006-ųjų trunkanti Darbo partijos byla.

2013 m. Vilniaus apygardos teismas V.

Uspaskichą nuteisė ketveriems metams nelaisvės

2016m. vasario 1 d. Lietuvos apeliacinis teismas pakeitė 2013 m. liepos 12 d. Vilniaus apygardos teismo nuosprendį vadinamojoje Darbo partijos ir jos vadovų byloje. Darbo partijos įkūrėjas ir europarlamentaras Viktoras Uspaskichas, Seimo narys Vytautas Gapšys ir buvusi partijos finansininkė Marina Liutkevičienė lieka pripažinti kaltais dėl apgaulingo apskaitos tvarkymo, be to, papildomai pripažinta jų atsakomybę sunkinanti aplinkybė - veikimas organizuota grupe (aukštesnis organizuotumo lygmuo), o ne bendrininkų grupe, kaip buvo nuspręsta anksčiau pirmosios instancijos teisme. V. Uspaskichas turės sumokėti 190 MGL (6878,48 Eur) baudą, V. Gapšys - 100 MGL (3620,25 Eur), o M. Liutkevičienė - 160 MGL (5792,4 Eur) dydžio baudas. Baudų dydis yra proporcingas nuteistųjų vaidmenims darant nusikaltimus. [DAUGIAU](#)

Kol „juodosios buhalterijos“ byloje galutinai nesibaigė teisminis procesas, Prezidentė negali vertinti teismo sprendimo. Tačiau, atsiribojant nuo konkrečios bylos, Prezidentė ne kartą pabrėžė, kad Lietuvos baudmių sistema neatgraso nusikaltėlių - dar kol kas „apsimoka“ ir sukčiauti, ir vogti bei vengti mokesčių.

Generalinės prokuratūros prokuroras Saulius Verseckas Apeliaciniam teismui siūlė nuteisti Darbo partijos įkūrėją V.Uspaskichą šešerių metų laisvės atėmimo bausme, parlamentarui V.Gapšiui skirti pusantrų metų bausmę jos vykdymą atidedant dvejiems metams, M.Liutkevičienei - vienų metų bausmę, vykdymą atidedant dvejiems metams. (2015m. rugsėjo 18d.) [DAUGIAU](#)

Seimo narys, buvęs Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) Panevėžio valdybos viršininkas Povilas Urbšys: „Tyrimas vyko gan ilgai, įtraukta daug pareigūnų, galų gale užtrukęs teismo procesas, aš nenustebsiu, kad ši byla valstybei galėjo kainuoti irgi kokius 7 milijonus eurų, panašiai tokia pinigų suma, kurią į juodąją kasą gavo Darbo partija iš neaiškių šaltinių, tai kaip savotiškas pasityčiojimas iš mokesčių mokėtojų.“ (2016m. vasario 8d.) [DAUGIAU](#)

V. Uspaskichui pavyksta išsisukti ne pirmą kartą. Prieš daugiau nei 10 metų buvo nustatyta, kad su V. Uspaskicho koncernu susijusi dujų tarpininkė įmonė „Jangila“ valstybės biudžetui nesumokėjo beveik 250 mln. litų. Tačiau teismas nusprendė baudžiamąją bylą nutraukti.“ (2016m. vasario 8d.) [DAUGIAU](#)

Buvęs VSD vadovas M. Laurinkus: „Už viso to slypi politinė potekstė – paprasčiausiai yra nuspręsta, kad V. Uspaskichas ir Darbo partija yra reikalingi, ir viskas. Euroskepticizmas, augantis savaitėmis, nekalbu mėnesiais, ir iš esmės bijoma naujų partijų, geriau turėti tokią partiją, kuri daugmaž yra prognozuojama, stengiasi neutraliai laikytis užsienio politikos atžvilgiu, negu turėti savo scenoje kokią naują pusiau ekstremistinę partiją.“ (2016m. vasario 8d.) [DAUGIAU](#)

V.Uspaskichas interviu BNS: „Palyginus su pirmos instancijos (teismo nuosprendžiu – BNS), vertinu kaip išteisinimą ir lenkiu galvą prieš šituos teisėjus, kad jie atlaikė visus spaudimus ir suteikė vilčių žmonėms, ne tik man, bet visiems žmonėms, kad Lietuvoje gali vis dėlto gali įsigalėti teisingumas nepasiduodant spaudimui.“ (2016 m. Vasario 1d.)

Viena iš trijų sprendimą priėmusių Lietuvos apeliacinio teismo teisėja V.Ražinskaitė: „Tam, kad būtų sukčiavimas, būtina esminė apgaulė. O esminei apgaulei būtini trys dalykai. Turi būti būtinai tikslas suklaidinti valstybę. Šiuo atveju, teisėjų kolegija tokio tikslo neįžiūrėjo. (...) Jis neturėjo tikslo nemokėti mokesčių. Jo tikslas buvo truputėlį kitas – nemokant mokesčių turėti pakankamai pajamų Darbo partijos reikmėms“. *Apie Darbo partijos susijungimą:* „Gali būti pripažintas kaltu tikslai kaltas asmuo. Jį [nusikaltimą] padarė Darbo partija. Ta partija vėliau susijungė su kita partija ir tapo Darbo partija-leiboristais. (...) Jeigu mes nuteistume Darbo partiją, kaip turėtų jaustis tie žmonės, kurie niekuo dėti, kurie prisijungė. Galimas daiktas [kad „darbiečiai“ su leiboristais jungėsi būtent dėl išsisukimo nuo atsakomybės juodosios buhalterijos byloje]. Bet čia jau yra ne teismo problema. Mes negalime nuteisti to darinio. (...) Nemanau, kad bausmės yra neteisingos. (...) Suprantu žmonių reakciją, bet teisininkai turi viską vertinti iš teisinių pozicijų. Ir žmonių reakcija dažnai nesutampa su teisine pozicija. (...) Už ekonominius nusikaltimus stengiamasi šitos bausmės [laisvės atėmimo] nebeskirti.“ *Ar kelių tūkstančių eurų bauda už milijonus eurų neapskaitytų pajamų – pakankama priemonė atgrasymui nuo panašių veikų?* „Sunku pasakyti – atgrasys ar neatgrasys“. [DAUGIAU](#)

Audrius Cininas

2 February at 08:26 · Vilnius, Lithuania ·

Dėl per "švelnių" bausmių.

Niekas nuosprendžio nematė, neskaitė ir turbūt niekada ir neskaitys. Tai tie, kurie čia dabar piktinasi, kaip iš obels nukritę. Įdomu, būtų jų paklausti, kur jie buvo visus tris metus, nes tos baudos, dėl kurių čia dabar taip piktinasi jau prieš 3 metus skirtos.)

Pirmosios instancijos teismas 2013-07-12 nuosprendžiu pagal 222 str. 1 d. skyrė baudas:

Uspaskichui 190 MGL;

Vonžutaitei 180 MGL;

Gapšiui 100 MGL.

Šis įstatymas tuo metu, kai buvo padaryti nusikaltimai pagal 222 str. 1 d. numatė maksimalią 200 MGL baudą. Taigi tiek Uspaskichui, tiek Gapšiui teismas skyrė beveik didžiausias, kokias tik įmanoma baudas.

Laisvės atėmimo bausmė, nors ir numatyta LR BK 222 str. 1 d. sankcijoje, bet skiriama pagal Lietuvos įstatymus tik anksčiau teistiems asmenims, o ne vienas iš šios bylos figurantų anksčiau nėra teistas BK 55 str.

Toliau apeliacija. Apeliacija vyksta skundo ribose (BPK 320 str. 3 d.). Tam kad skirti griežtesnę bausmę, t.y. laisvės atėmimą, o ne baudą pagal BK 222 str. 1 d., to turėjo būti prašoma prokuroro skunde. O buvo prašoma?

Nemačiau prokuroro skundo, bet labai abejoju.

Tai gavosi taip, kad išteisinus dėl sukčiavimo išlindo yla (bausmė pagal BK 222 str. 1 d.) iš maišo. Nors ta bauda nieko nepiktino beveik 3 metus

Like Comment Share

Rimvydas Valatka

1 February at 14:34 ·

STT ir Prokuratūros fiasko Darbo partijos byloje - 10 metų katei po uodega. Ir Valstybės fiasko. Tegyvuoja juodoji buhalterija + teisingumo triusikai. Kaina - apie 7 000 eurų. Pigiau Europoje nebūna.

Darbo partija

1 February at 12:47 ·

Pagaliau politinėje Darbo partijos byloje padėtas taškas ir galime judėti pirmyn. 10 metų visais įmanomais būdais skaldyta ir silpninta Darbo partija tikrai nesusilpnėjo, o atvirkščiai – sustiprėjo ir tapo vieninga jėga. Kiekvieni rinkimai tik įrodė, kad žmonės pasitiki mumis. Dėkojame visiems už palaikymą!

Visuomenininkas Darius Kuolys: „Tie pinigai, kuriais papirkinėjama Lietuvos žiniasklaida, kuriais buvo papirkinėjama Lietuvos politinė klasė, iš kur jie, jų kilmė? Taigi ši byla iš pat pradžių buvo jau prokuratūros apkarpyta, tai buvo politiniai sprendimai, kurie nulėmė bylos esmę. Vyriausybė, teisingumo ministras Juozas Bernatoniš teikia Baudžiamojo Kodekso pataisas švelninančias bausmes arba galinčias teismui sudaryt galimybes sudaryt galimybę švelnint už sukčiavimą, tam pritaria Seimo dauguma, tylint opozicijai, opozicija tuo metu neanalizuoja, visiškai ignoruoja, o prezidentei irgi pasirašant įstatymą, neprotestuojant, prezidentė, kuri kovoja prieš sukčiavimą, prieš finansinius nusikaltimus, šiuo atveju gana geranoriškai švelnina bausmes už sukčiavimą“. [DAUGIAU](#)

Pusantrų metų nagrinėjo ir išnagrinėjo keistai, šiuo atveju Aukščiausiasis Teismas turi pasakyti, kurią teisėjų kolegiją reikia šalinti iš teisėjų, nes abi teisios būti negali. Antra, toks skirtumas po pusantų metų ir kai Viktoras Uspaskichas sako, kad išeinu iš politikos į ezoteriką, staiga toks malonus teismo sprendimas leidžia bent jau samprotaut, kad kažkoks susitarimas aukščiausiu lygiu galėjo būti.

1. Ar buvote apie šią bylą girdėję anksčiau? Ką apie ją žinote?
2. Ar sutinkate su A. Cicino ir sprendimą priėmusios teisėjos nuomone, jog nuosprendis buvo priimtas laikantis įstatymų?
3. Ar įstatymai turėtų numatyti galimybę išskirtiniais atvejais skirti išskirtines bausmes? Kokios galėtų būti teigiamos ir neigiamos tokio sprendimo pasekmės?
4. Teisminė valdžia turėtų būti atskirta nuo kitų valdžių. Kaip tai užtikrinti? Kaip aptikti valdžių pasidalinimo principų pažeidimus?
5. Užduotis: Kitose šalyse teismuose sprendžia prisiekusieji. Ar Lietuvoje toks modelis tiktų? Pasidalinkite į grupes po 8-15 žmonių ir priimkite vieningą grupės sprendimą, koks nuosprendis turėjo būti priimtas „Juodosios buhalterijos“ byloje.

Kyšiai

Ministrė R.Šalaševičiūtė

Atsistatydino, prieš tai prisipažinusi, kad yra davusį kyšį medikui

„Ta suma nebuvo tokia, nuo kurios atsiranda baudžiamoji atsakomybė“, – ketvirtadienį BNS sakė ministrė, paklausta dėl baudžiamosios atsakomybės.

Ministrė ketvirtadienį interviu Žinių radijui prisipažino prieš kelerius metus davusi kyšį medikams. „Atvirai pasakius, prieš penkis ar šešis metus aš ir vokelį esu nešusi, nes vienas artimų giminaičių kategoriškai atsisakė darytis operaciją, kol nebus su gydytoju į priekį atsiskaityta: mano pastangos įkalbėti nepadėjo (...)“, – teigė ji. [DAUGIAU](#)

R.Šalaševičiūtė 15min patikslino, kad pakišą medikui davė ne prieš 5–8 metus, kaip teigė anksčiau, o prieš dešimt ar net daugiau metų.

Portalas primena, kad 1995–2010 metais R.Šalaševičiūtė dirbo žmogaus ir vaiko teisių gynimo institucijose: iš pradžių Seimo kontrolierių įstaigoje Seimo kontrolierės patarėja, vėliau – Seimo kontroliere, o po kurio laiko – Vaiko teisių apsaugos kontroliere.

Vadinasi, kyšį ji davė jau tuo metu, kai ėjo svarbias pareigas. Pagal ministrės nurodytą laiką, ji tuo metu užėmė aukštas pareigas. 2003 m., prieš 13 metų ji buvo paskirta Seimo kontroliere, o 2005 m., vadinasi prieš 11 metų, ji buvo paskirta Vaiko teisių apsaugos kontroliere. [DAUGIAU](#)

Ji tvirtino, kad ministerija skiria dėmesį stambiajai korupcijai pateikdama pavyzdžių, jog dėl neskaidrių viešųjų pirkimų su pareigomis atsisveikino kelių gydymo įstaigų vadovai. Kartu ji pripažįsta, kad ministerijai sunkiai sekasi kovoti su smulkiąja korupcija sveikatos įstaigose – tam, anot jos, trukdo pacientų teigiamas požiūris į dovanas. [DAUGIAU](#)

„Transparency International“ vadovas S.Muravjovas: „Suprantu, kad ministrė nepasakojo apie tai savo partijos kolegoms prieš paskiriant ją ministre. Todėl norėčiau nedelsiant išgirsti Socialdemokratų poziciją šiuo klausimu ir ką jiems reiškia nepriekaištinga politiko reputacija.

Be abejo, turime klausti, ar R.Šalaševičiūtė galėjo būti paskirta į ministrės postą, jei apie šį atvejį būtume sužinoję anksčiau ir ar vakarietiškoje demokratijoje kyšį medikui davęs politikas galėtų toliau vadovauti Sveikatos apsaugos ministerijai bei reformoms prieš korupciją. Manau, atsakymai į šiuos klausimus yra aiškūs.“ [DAUGIAU](#)

Kodėl pacientai Lietuvoje dešimtmečius stengiasi įvairiais būdais padėkoti medikams? Per daugelį metų susiformavo tradicija, kad valstybės finansuojamose gydymo įstaigose pacientas yra prašytojas. Jis nedrąsiai pasibeldžia į duris, klausdamas, ar gali sutrukdyti, nors puikiai žino, kad atėjo jam skirtu laiku. Jis pasakoja gydytojui savo sveikatos problemas nuleistomis akimis ir tyliu balsu. Kaip prašytojas, o ne kaip lygiavertis pašnekovas. Nuo tos minutės, kai peržengia gydytojo kabineto slenkstį, pacientas jau pasirengęs dėkoti. [DAUGIAU](#)

„Kodėl toje neįgalioje valstybėje, negebančioje pasirūpinti savais piliečiais, mus, piliečius, siekiama padaryti kyšininkais ir nusikaltėliais? Nejaugi tariamam politiniam elitui nesuvokiama, kad tas pilietis savo prisidėjimu, dabar sakoma „kyšininkavimu“, padeda išsaugoti gydytojus-specialistus ir slaugytojus. <...> Jei aš esu laisvos šalies pilietis, tai turiu teisę elgtis su savais pinigais kaip tinkamas. Kodėl mane kažkas turi bausti, kad atsilyginau gydytojui? <...> (Gydytojai) pasakė aiškiai, kad jeigu ne žmonių parama, aukos, jie nesugebėtų tinkamai atlikti pareigų, negalėtų tobulėti patys. <...> Žiniasklaidoje pasirodė pranešimų, kad neoficialūs arba nelegalūs pacientų mokėjimai vien 2014 metais siekė iki 0,3 bendrojo vidaus produkto. Skaičiuojant, kad šalies BVP tais metais siekė 32,7 milijardus, medikų kišenėse esą atsidūrė 72,5 milijonai eurų (jeigu iš viso įmanoma tuos pinigus tiksliai suskaičiuoti). Turime sutikti, kad įvairūs atsidėkojimai (pabrėžiu – aukos) sudaro medikų pajamas. O jeigu tai – pajamos, reiškia, valstybė gali apmokestinti tokių pajamų gavėjus. Ar nebūtų išmintinga, o ir teisinga, jeigu gaunamos pajamos būtų apmokestinamos, tarkime, kad ir tuo tradiciniu 15% GPM, šias lėšas paliekant sveikatos įstaigai? Likusią dalį lėšų galima būtų išmokėti paciento dėmesio ir padėkos ženkle sulaukusiam asmeniui.“ [DAUGIAU](#)

Lietuvos politinėje padangėje šįkart išgirdome daug Šveikiško nuoširdumo. Štai sveikatos apsaugos ministrė, baigusi teisės studijas, niekaip negali suvokti, jog kyšio davimas taip pat yra nusikaltimas. Ji mums nuoširdžiai radijo laidoje prisipažįsta, jog davė piniginių kyšių medikui, kaip nežinojo, kur įkišti vokelį, ar kišenėn, ar po dokumentais. Tiesa, tai buvo prieš keletą metų (senaties terminas). Netrukus jai paantrino Vilniaus Tarybos narė, sovietinio raugo ekonomikos absolventė, Vilniaus Tarybos narė Aušra Maldeikienė. Ji irgi nešė pakišas – 4 kartus. Ir net sumas nurodė. Dar kankinės balsu pasiūlė ją atstatydinti iš visų užimamų pareigų. „Je suis Šalaševičiūtė“, – skelbia kankinės aureolę užsidėjusi ponja Aušra ir tik paprašo neišdurti jai akių. Ir štai – turime dvi „politkankines“, pretenduojančias į skriaudžiamų politikų statusą „už tiesos sakymą“. Rolandas Paksas jau ne vienas, jo bendražygio E. Maldeikio žmona, kartu su p. Šalaševičiūte bus puiki kompanija. [DAUGIAU](#)

„Transparency International“ vadovas S. Muravjovas: „Žymiai griežtesnę poziciją turi užimti gydymo įstaigų vadovai. Būtina vertinti, kiek patys pacientai yra patenkinti gydymo įstaigų darbu. Juk pacientai taip pat nenori duoti kyšio, jie jaučiasi nepatogiai, prašo tai padaryti kitų asmenų. Prisiminkime Rimantės Šalaševičiūtės istoriją. Juk ji kyšių taip pat davė paprašyta savo artimo žmogaus.“ [DAUGIAU](#)

Sveikatos apsaugos ministro posto netekusi socialdemokratė Rimantė Šalaševičiūtė paskutinėmis darbo dienomis ministerijoje įdarbino giminaitę. Kaip pranešė „Lietuvos ryto“ televizijos žinios, R.Šalaševičiūtė iš Valstybinės mokesčių inspekcijos į ministerijos Sveikatos ekonomikos departamentą perkėlė savo pusseserę Leną Staskevičiūtę. Konkursas į laisvą vietą skelbtas nebuvo, nes, anot R. Šalaševičiūtės, giminaitė atitiko reikalavimus. „Koks gali būti protegavimas? Kiekvienas žmogus turi teisę dirbti ten, kur jis gali dirbti, nori dirbti ir sugeba dirbti“, – „Lietuvos ryto“ televizijai sakė R. Šalaševičiūtė. [DAUGIAU](#)

„Transparency International“: Dažniausiai už kyšio davimą Lietuvoje baudžiami gyventojai, siūlę kyšių kelių policininkui, rodo Lietuvos skyriaus atlikta 2006–2013 m. kyšininkavimo, papirkimo ir prekybos poveikiu bylų analizė. Už bandymą papirkti paprastai baudžiama pinigine bauda.

Tyrime nagrinėtose bylose dažniausiai siekta papirkti policijos pareigūnus (98 proc.), itin retai – muitinės darbuotojus (1 proc.), kitus valstybės tarnautojus (0,6 proc.) ar savivaldybių administracijų darbuotojus (0,3 proc.). Tarp nagrinėtų bylų yra tik viena politiko papirkimo byla ir nė vienos – gydytojo.

Už kyšininkavimą, papirkimą ir prekybą poveikiu dažniausiai nuteisiami kyšių davėjai (95 proc.), tik retai – kyšių gavėjai (5 proc.). [DAUGIAU](#)

Teisė žinoti

1 February at 23:49 · 🌐

Socialdemokratų Skaidrumo grupė rekomendavo Sveikatos apsaugos ministrei Rimantei Šalaševičiūtei – per radiją papasakojusiai, kad yra davusi kyšį medikui – atsistatydinti. Skaidrumo grupės vadovas Julius Sabatauskas, klausiamas, kodėl socialdemokratai tik dabar reaguoja į R. Šalaševičiūtės ne kartą pasakotą istoriją, aiškino, kad ši grupė „yra jaunesnė, nei tie pareiškimai, ji tik du mėnesius gyvuoja ir tai pirmas atvejis, kai teko priimti sprendimą“.

Skaidrumo grupė pabrėžė, kad rekomendacijos atsistatydinti priežastimi „ypač yra vėlesnė informacija viešojoje erdvėje“ apie tai, kad ministrė apklausta liudytoja dėl galimos korupcijos Šiaulių ligoninėje. Tačiau J. Sabatauskas negalėjo atsakyti į klausimą, kodėl ši grupė niekaip nevertina viešai skelbiamos informacijos apie Druskininkų merą socialdemokratą Ričardą Malinauską bei to, kad Druskininkų vandens parko ikiteisminiame tyrime ministrė R. Šalaševičiūtė irgi apklausta liudytoja.

Aidas Puklevicius

29 January at 14:48 · 🌐

Po Šalaševičiūtės atvejo jau kelintą kartą pagalvoju, kad dažnam politikui reikia mokytis ne viešojo kalbėjimo. Visų pirmą reikia pasimokyti viešojo tyrimo.

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

Įtariama, kad ji [Ministrė] iš ligoninių vadovų reikalavo kyšių už ES paramą, kurią ligoninėms skirsto SAM. [DAUGIAU](#)

Sveikatos apsaugos ministrė Rimantė Šalaševičiūtė garsiai pasakė tai, apie ką Lietuvoje seniai žino daugelis. Jeigu jau ministrė duoda kyšius, ką kalbėti apie eilinius piliečius? Portalas *lrytas.lt* pasidomėjo, kokio dydžio sumos dedamos į vokelius gydytojams. Paaiškėjo, kad Lietuvoje įvedus eurą kyšiai padidėjo vos ne dvigubai.

Kiek papildomai kainuoja apsilankymas pas šeimos gydytoją, endokrinologą, traumatologą ar kitą specialistą? Sumos skiriasi, jas visas galima rasti socialiniuose tinkluose ir įvairiuose skundų puslapiuose. Štai vienoje gydymo įstaigoje už endokrinologo paslaugas žmonės prisipažįsta sumokėti nuo 90 iki 150 eurų. [DAUGIAU](#)

1. Kodėl nesugalvotumėte duoti kyšio parduotuvėje, kirpykloje ar autoservise, bet eidami pas gydytoją visi svarsto šią galimybę?
2. Kodėl kyšiai žymiai mažiau paplitę privačiose gydymo įstaigose?
3. Kokie ekonominiai pokyčiai ar politiniai sprendimai leistų pagerinti esamą situaciją?
4. Ką reiškia „nemokamas gydymas“? Juk gydytojams mokami atlyginimai, reikia išlaikyti ligonines ir įrangą. Kas tuomet už visa tai sumoka?

Patriotai

Patriotų premija

Ministras J. Olekas atsisakė skirti Patriotų premiją
N. Putinaitei

2015 m. vasario 15 d.

Šiomet Patriotų premijų konkurso nugalėtojais paskelbti trijų knygų autoriai, pranešė Krašto apsaugos ministerija (KAM). [DAUGIAU](#)

2016 m. vasario 19 d.

Atsižvelgiant į visuomenės reakciją ir prieštaringus vertinimus paskelbus apie tai, kad tarp šiųmetinių Patriotų premijos laureatų išrinkta Nerijos Putinaitės knyga „Nugenėta pušis. Ateizmas kaip asmeninis apsisprendimas tarybų Lietuvoje“, buvo priimtas sprendimas premijos už šią knygą neteikti. [DAUGIAU](#)

Komisijos pirmininkas Antanas Gailius DELFI patvirtino žinąs, kad, nepaisant komisijos sprendimo, N. Putinaitei premiją atsisakyta skirti. „Kiek mane informavo leidėjų asociacija, ministras pasirašė dvi. (...) Be abejo, tai kelia nuostabą ir klausimą, kad ministras, matyt, nepasitiki komisija, daugiau neturiu ką pasakyti“, – sakė A. Gailius. Pasak A. Gailiaus, tokio atvejo dar nėra buvę. Komisijos pirmininkas nežada dalyvauti apdovanojimų ceremonijoje, mat ten nuėjus nebus ką pasakyti. [DAUGIAU](#)

Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas pareiškė pats nutaręs neskirti Patriotų premijos filosofės Nerijos Putinaitės knygai „Nugenėta pušis“. Politikas teigia, kad taip pasielgė, nes jam nepatiko autorės požiūris į poetą Justiną Marcinkevičių. J.Olekas tikino, kad taip nusprendė atsižvelgęs į Patriotų premijos nuostatus ir „visuomenės reakciją“.

Patriotų premijos vertinimo komisijos narys Rimantas Kmita sakė, kad krašto apsaugos ministras J.Olekas visiškai supainiojo savo kaip privataus asmens prisiminimus ir ekspertinį vertinimą. Tiek apie pačią knygą, tiek apie J.Marcinkevičių. „Kas labiausiai kliuvo, kad ministras net nesivargino pasitelkti kitokių ekspertų ar suformuoti profesionalų atsakymą, o tik pateikė savo asmeninę nuomonę. Tai ir yra blogiausia, nes ministro postas nėra jo asmeninė uždaroji akcinė bendrovė“, – sakė R.Kmita. [DAUGIAU](#)

Patriotų premijos komisija nepateikė Nerijos Putinaitės knygos „Nugenėta pušis...“ ypatingų privalumų, todėl neturėdama išskirtinio statuso, ji ir nebuvo apdovanota, „Žinių radijui“ aiškino premiją įsteigusios Krašto apsaugos ministerijos vadovas Juozas Olekas, kuris atmetė komisijos premijuoti pasiūlytą leidinį.

„Jūs turbūt neperskaitėte nuostatų, kad kalbate apie pažeidimus, – laidoje „Aktualioje valanda“ atsakė ministras. – Aš negavau komisijos sprendimo už ypatingus privalumus, kuris gali būti išimtis. Ypatingų privalumų nebuvo pateikta, ir mes ministerijoje tiesiog nesvarstėme.“ [DAUGIAU](#)

Viktoras Bachmetjevas

19 February at 16:16 · Vilnius · 🌐

Ir dar apie ministrą ir premiją.

Prieš kelis metus teko kalbėti kokiam tai susirinkime apie sąžinę ir politiką. Kaip pavyzdį naudojavau tuometį Kauno vicemerą Buškevičių, kuris atsisakė pasirašyti leidimą steigti kazino. Pripažindamas visus pozityvius planuojamo kazino aspektus (sutvarkytą apleistą pastatą, numatomą ekonominę naudą miestui, etc.), o taip pat sutikdamas, kad visus formalius kriterijus kazino steigėjai atitiko, ponas Stanislovas savo atsisakymą motyvavo tuo, kad jis „yra prieš azartinius lošimus ir leidimo išduoti jam neleidžia sąžinė.“ Kazino planuojamoje vietoje neatsirado.

Man rodos, kad panašiai motyvuoja ir Olekas. Nesvarbu, kad visos procedūros įvyko ir komisija nusprendė, jis - žmogus ir pilietis Juozas - negali leisti menkinti jam svarbaus mitingų partnerio Justino Marcinkevičiaus, kuris ištarė nemirtingus žodžius apie „ašarą Dievo aky“.

Ši problema - individo sąžinės ir politinio/institucinio proceso priešpriešos - yra plati, labai įdomi ir neturi vienareikšmio atsakymo. Norėtusi tik atkreipti dėmesį į akivaizdžią politinės brandos stoką abiejų mano pavyzdžių atveju - abu personažai akivaizdžiai laiko savo asmenis laiko reikšmingesniais nei tas procesas, kuriuose jie pasirinko dalyvauti.

Kaip kontrapunktą šiems pavyzdžiams norėtusi priminti Belgijos karaliaus Boduino bei abortų legalizavimo Belgijoje istoriją. Kai Boduinui reikėjo pasirašyti įstatymą, legalizuojantį abortus, jis, motyvuodamas tuo, kad jam kaip katalikui to neleidžia padaryti sąžinė, atsisakė sosto. Vienai dienai. Įstatymą pasirašė premjeras, o karalius po dienos grįžo valdyti.

Jei pas Oleką galvoj būtų smegenys, o ne obuolių tyrė, jis savo parašo teisę būtų perleidęs vienam iš viceministrų, kurie su Marcinkevičiumi po mitingus nevaikščiojo ir Oleko sentimentų neturi. Tai būtų ir pagarbu Marcinkevičiui, ir taktiškas savo nuomonės pademonstravimas komisijai bei Putinaitei, taip menkinančiai didį poetą. Dabar gi turim ne tik skandalą apie knygą, bet ir visiškai diskredituotą premiją.

Kaip jaustis tiems kitiems, kuriems Olekas susimylėjo duoti premiją? Kitų metų laimėtojams? Komisijos nariams?

Like

Comment

Share

Sigitas Martinavicius

18 February at 21:30 · 🌐

Tai yra posovietinė visuomenė su visomis tam būdingomis konvulsijomis: yra dalis žmonių, matančių laisvės perspektyvas, yra dalis žmonių, kurie yra visiškai nedesovietizavęsi ir galvoja, kad dabartinė Lietuva yra tęstinumas sovietinės. Man tai yra labai charakteringa – dabartinės posovietinės Lietuvos prieštarų paveikslas.

Monika Garbačiauskaitė Budrienė

19 February at 14:08 · Vilnius · 🌐

Kaip įtariau, taip ir buvo: viskas dėl Just. Marcinkevičiaus. Tiesiai šviesiai J. Olekas pripažino, kodėl cenzūravo premiją. Bet įdomiausia šioje istorijoje tai, kad ties šiuo klausimu susivienijo tautininkai ir sovietinė nomenklatūra - alio, ar abiem pusėms viskas gerai dėl tokios draugijos? 😊. Labai gerai pasakė šiandien **Leonidas Donskis** - kad sovietmečiu buvo problema „šviesios ateities“ vertinimas, o dabar problemų kelia sovietmečio įvertinimas. Patiko, kaip blaiviai ir ramiai L. Donskis įvertino situaciją - Just. Marcinkevičius, jo teigimu, buvo geras poetas, kuriam skirta derama vieta Lietuvos poetų panteone, bet nereikia iš jo daryti disidentą, nes jis neprilygsta nei Sadūnaitei, nei Petkui, nei Venclovai.

Gintaras Grajauskas

5 hrs · 🌐

Kam kitam neduosim premijos už per mažą pagarbinimą?
Mano šalis tylomis fašistėja, visai kaip pagal užsakymą.
Iš kairės ir iš dešinės.
Dairausi, negi tuoj vienas liksiu.

Rimvydas Valatka

3 hrs · 🌐

Bet gal krašto apsaugos ministras yra teisus gindamas Poetą? Atsakymas priklauso nuo to, ar mūsų visuomenė – jau laisva ar vis dar tik nugėnėta pušis. Laisvoje visuomenėje ne tik galima, bet ir reikia abejojti viskuo – ir V. Landsbergiu, ir J. Marcinkevičiumi, ir D. Grybauskaite, ir net Šv. Kazimieru, o kad būtų aiškiau, tai ir pačiu Jėzumi. Nelaisvoje visuomenėje už tokias knygas kaip „Nugėnėta pušis“ sudaužo autoriaus kompiuterį ir pele. Fabrikuoja bylas, kaip politologui A. Piontkovskiui. Ir, žinoma, žudo. Sušaudo kaip prieš metus šalia Kremliaus sušaudė B. Nemcovą. Laisvoje visuomenėje už tai duoda Patriotų premiją. Kas lieka iš laisvės, kai krašto apsaugos ministras gali atimti jau paskirtą premiją? Nugėnėta Lietuva, apie kurią ir rašo filosofė N. Putinaitė. Su pseudopatriotu ministru ant kalno pliko.

Vytautas Ališauskas

18 February at 18:20 · Vilnius · 🌐

Socialdemokratai, atsisakydami skirti premijas Vytautui Landsbergiui ir dabar Nerijai Putinaitei sulaužo valdžios kontraktą su tauta. Faktiškai tai diktatūrinis elgesys ir darosi neramu, ar tai nėra simptomas baisesnės dar nepasireiškusios ligos?

žr. <http://www.delfi.lt/.../to-dar-nebuvo-j-olekas-atsisake-skirt...>

Like

Comment

Share

Paulius V. Subačius

Yesterday at 15:42 · Vilnius · 🌐

"manau, kad Krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, kurio institucija ir finansuoja „Patriotų premiją“, nepatvirtindamas savo parašu premijos komiteto sprendimo, parodė išlaikęs sveiką protą ir patriotiškumo nuovoką." - rašo Vytautas Rubavičius violetinės teisibės ieškotojų portale. Be galo nuoseklu, patriotai yra tik tie, kurie stojo į KP "už Lietuvą"

Like

Comment

Share

Julija Reklaitė

20 February at 12:36 · 🌐

Architektūros gido „Kaunas 1918-2015“ (2015) autorių kolektyvo Pareiškimas

Dėl 2016 m. Patriotų premijos

Vilnius, 2016 m. vasario 19 d.

Laikome LR Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos leidėjų asociacijos įsteigtą Patriotų premiją prestižiniu apdovanojimu. Džiaugiamės ir didžiuojamės, kad ją buvo įvertintas mūsų darbas, kurį rengėme su meile architektūrai, istorijai ir Lietuvos valstybei.

Architektūros gido „Kaunas 1918-2015“ (2015) autorių kolektyvą sudaro mokslininkai, tyrėjai ir leidybos profesionalai, kurie negali taikstyti su mėginimais bausti už atskiroms visuomenės grupėms nepriimtinas mokslinių tyrimų įžvalgas, išvadas ir kritinę nuomonę.

Manome, kad premijos steigėją - KAM - atstovaujantis ministras Juozas Olekas, ignoravęs ekspertų nuomonę ir vienašališkai atšaukęs paviešintą Komisijos sprendimą apdovanoti Neriją Putinaitę už monografiją „Nugėnėta pušis: ateizmas kaip asmeninis apsisprendimas tarybų Lietuvoje“ (2015), išsižadėjo demokratinės žodžio laisvės vertybės. Todėl negalime priimti leidiniui Architektūros gidas „Kaunas 1918-2015“ (2015) skirto apdovanojimo.

Sudarytoja dr. Julija Reklaitė

Autoriai:

dr. Almantas Bružas

doc. dr. Marija Drėmaitė

prof. dr. Giedrė Jankevičiūtė

Rūta Leitanaite

Jolita Kančienė

doc. dr. Vaidas Petrulis

Fotografas Norbert Tukaj

Dizaineriai:

Kontis Šatūnas

Linas Ulickas

„Pamatinis klausimas – ne cenzūros, pagrindinis klausimas – kas sprendžia. Jei sprendžia ministras ir ekspertai tik jo patarėjai, jis turi formalią teisę ir viskas tvarkinga. (...) Galime diskutuoti, ar gerai, kad yra tokios premijos ir kokia turėtų būti tvarka, ar turėtume apsiriboti kita struktūra“, – teigia A. Vaišnys. Jis atkreipia dėmesį, kad valstybinių premijų skyrimas valstybiniu aspektu turi būti aiškiai sutvarkytas, mat tai – viešųjų pinigų klausimas. Pasak A. Vaišnio, šis klausimas turėtų būti sutvarkytas taip, kad politinis motyvas apskritai neturėtų būti svarbiausias arba esminis.

Dekano teigimu, Patriotų premija – politinis sprendimas, panašiai įvyko ir su Vytautui Landsbergiui Seimo nepaskirta Laisvės premija. „Politikas išrinktas, jam tarsi suteikta teisė vertinti, dalis visuomenės piktinasi, bet tai ir yra demokratija, tokią mes ją užauginame“, – mano A. Vaišnys. [DAUGIAU](#)

V. Rubavičius: „Išgirdęs radijo žiniose, kad filosofei Nerijai Putinaitei paskirta „Patriotų premija“, pagalvojau, kad Lietuvoje jau nebesuvokiama nei kas yra patriotiškumas, nei ką reikėtų laikyti patriotais.“ [DAUGIAU](#)

L. Šopauskas: „Patriotizmas yra išipareigojimas politinės tautos projektui. <...> Kovodama prieš nacionalizmą N. Putinaitė tuo pat metu kovoja ir prieš patriotizmą. Rimtai svarstyti tokį asmenį kaip pretendantą į „Patriotų“ premiją yra graudus nesusipratimas. <...> Siekis sutriuškinti nacionalizmą yra ideologinis ir propagandinis, o metodai, kuriuos šiam tikslui pasitelkia N. Putinaitė, yra manipuliaciniai ir sofistiniai. N. Putinaitės ir jos ratelio kova prieš sovietinę Lietuvą ir sovietiškumą yra ne kas kita, kaip gudriai užmaskuota kova su politiniu tautiškumu (nacionalizmu), o kova prieš nacionalizmą kartu yra ir kova prieš patriotizmą. Savo esme ir galutiniais tikslais – ištautinti ir išvalstybinti Lietuvos piliečius paverčiant juos klusnia individų mase, iš kurios socialiniai eksperimentatoriai lipdys pažangią ateities visuomenę pagal ideologijos diktuojamą vaizdinį – N. Putinaitė nesiskiria nuo sovietinių kovotojų prieš nacionalizmą. Dr. Nerijos Putinaitės tekstai ir veikla kaip reta akivaizdžiai atskleidžia, koku mastu dabarties Lietuvoje yra ideologizuoti socialiniai ir humanitariniai mokslai – gal net labiau, negu sovietmečiu.“ [DAUGIAU](#)

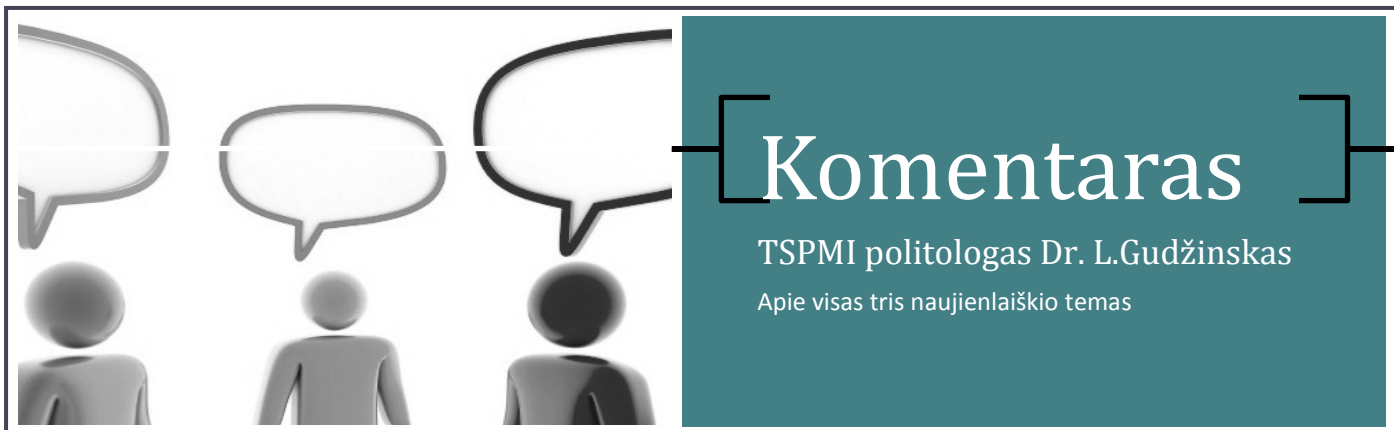
1. Ar teisingai pasielgė Ministras J. Olekas neskirdamas premijos N. Putinaitei?

2. V. Bachmetjevas, naudodamasis Belgijos karaliaus pavyzdžiu, teigia, kad Ministras turėjo atiduoti parašo teisę viceministrui. Kaip jūs manote, koks būtų teisingiausias sprendimas tokioje situacijoje?

3. Ne vienas komentatorius N. Putinaitės situaciją lygina su V. Landsbergiu ir Laisvės premija. Kokius panašumus ar skirtumus įžvelgiate jūs?

4. R. Valatka teigia, kad laisvoje visuomenėje būtina abejoti viskuo. Ar sutinkate su tuo? Ar egzistuoja nekvestionuojamos vertybės?

Visos trys istorijos išreiškia vieną problemą – Lietuvos valstybės institucijos dar labai silpnos. Į Europos Sąjungą ir NATO buvome priimti avansu. Tada tvirtai pažadėjome, kad laikysimės esminių modernaus valdymo principų – liberalios demokratijos, rinkos ekonomikos, teisės viršenybės. Galime džiaugtis įvairių reformų sėkme, tačiau tenka pripažinti, kad daugelis pagrindinių valstybės institucijų nefunkcionuoja taip, kaip turėtų. Esminė atsakomybė tenka politikams.

Šios ir kitos panašios pastarojo meto istorijos liudija, kad mūsų politinė klasė jaučiasi galinti kištis į teismų ir kitų valdžios institucijų darbą bei patys pažeidinėti įstatymus. Ir jie teisūs. Rimtų pasekmių jie už tai nesusilaukia. Darbo partijos byla – išraiškingas tokios išplautos atsakomybės pavyzdys. Net ir pripažinus faktą, kad buvo apgaulingai tvarkomi milijonus eurų siekiantys finansiniai srautai, bauda už visa tai yra bereikšmė: vos keli tūkstančiai eurų. Teismo argumentai labai silpni. Pačių pripažįstama, kad tokių sankcijų nepakanka, kad ši situacija nesikartotų ateityje.

Sveikatos apsaugos ministrės Rimantės Šalaševičiūtės istorija atskleidžia kitą ydą. Aukščiausi vykdomosios valdžios pareigūnai nesigėdi atvirai pripažinti pažeidinėjantys įstatymus ir vėliau stebisi, kodėl jie už tai susilaukia kritikos. Toks elgesys aiškiai paliudija, kad korupcijos ir nebaudžiamumo kultūra mūsų visuomenėje yra stipriai įsišaknijusi. Pati sveikatos apsauga ypač problemiška šiuo atžvilgiu. Dėl bujojančio kyšininkavimo ir politinio patronažo, apėmusio šią sistemą, mes mokame savo pačių ir mūsų artimųjų gyvybėmis.

Paskutinė istorija taip pat apgailėtina. Premijuotą Nerijos Putnaitės knygą galima vertinti įvairiai. Galimas kritinis požiūris ar kitoks Justino Marcinkevičiaus indėlio vertinimas vargu ar nustebintų pačią autorę. Tačiau, kai politikai imasi savo nuožiūra svarstyti ir spręsti, ar suteikti tokią premiją ar ne, tai yra labai pavojingas ženklas, liudijantis, kad net ir tokios pamatinės pilietinės teisės, kaip žodžio laisvė, nėra dar visiškai įsitvirtinusios Lietuvoje.

Kaimyniniai pavyzdžiai, pirmiausia – Šiaurės šalių ir jas besilygiuojančios Estijos, rodo, kad įmanomas kur kas skaidresnis, veiksmingesnis ir teisingesnis demokratijos veikimas. Taigi, situaciją įmanoma keisti. Deja, tai daryti yra itin sunku, jei nesikeis pats politikų sluoksnis, jų etikos ir demokratijos supratimas. Žuvis pūva nuo galvos. Tačiau ir tokiomis aplinkybėmis yra įmanoma ir iš esmės privaloma reikalauti realios atsakomybės iš valdančiųjų.

Visi kiti keliai yra kur kas problemiškesni.